

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota,
Kiadóhivatal:
Bulv. Regele Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Egyes szám ára 2 lél, vasárnap
& lél. Bucurestiben 50 banval
több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egyes évre ... 480 Lél.
Fél évre ... 240 Lél.
Negyed évre ... 120 Lél.
Havonta ... 40 Lél.
Hirdetések díjazás szerinti

Feloldó szerkesztő:
Károly József,
Csm. I. NICHIN.

A genfi szózat.

Genfből, a Béke főhercegi városából pacifista ígét fúj a kora langyos szél a megmérgezett Európa arcába. A távirászkok egykedvű unalommal kopogtatják le a különböző államközi tárgyalások eredményét jelentő és a chiffrizott diplomáciai táviratok között azt a táviratot is, amely a pacifizmus és humanizmus győzelmét kívánja a gyűlölet és féltékenység helyett. Egyszer huszonegy óra alatt megfutja a földet a legfrissebb íge, eljut a legtávolabbi zugba is, ahol csak két földtől a befű és ha csak egy ember is szivleli meg komolyan a komoly szavakat, a szónok már nem beszélt hiába. A szónok ezúttal Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia nagynevű elnöke, a könyvek között első meleg böltselkedő, a ki a Népszövetség szellemi együttműködés bizottságának legutóbbi ülésén bátran odaállt Anatol France, Romain Rolland, Barbusse, Gerhard Hauptmann, Bernhard Shaw, Costa Foru és a többi békeapostol mellé.

Arról beszélt, hogy tűnjék el a bizalmatlanság és adjon helyet a bizalomnak, vonuljon be a politikába az emberiség, ne zárják el fiatárorokkal az országhatárokat a tudomány, irodalom és művészet elől és eszméljen már egyszer arra az elájult Európa, hogy minden gázgránáton, pergőtűzön, megszálláson, internálásán és üldözésén felül is a humanizmusnak kell győzedelmeskednie. Az írók, tudósok és művészek összefogtak, hogy helyreállítsák az európai társadalom lelkének ledult egyensúlyát, de ebben a nemes munkában az egymással még mindig farkasszemű államok részéről leküzdhetetlen falat építettek a szó, írás, gondolat és dal útjába, még csak kicsiny rést sem hagytak a falon, amin az igazság átbujhassék. Ezeket a falakat kell lerombolni és akkor lehet csak komolyan beszélni a konszolidációról.

Berzeviczy Albert szavai erős kalapácsütésként hullottak Európa, de különösen Középeurópa állsenteskedő arcába. Valahogy iga zabnak tűnik fel a tudós szívhemarkoló beszéde, Génua, Lausanne, Karlsbad, London és Páris hangzatos frázisainál. A magyar békeapostol az emberlie szól, az agyongyötört, elfáradt emberhez, a békét vágyó emberhez.

A parlamentbe invitálják az ellenzéket.

(Milyen törvényeket tárgyal a kamara? — A Vüitorul cikke.)

Bucurestből táviratozzák: Nem sokára megnyitják a parlament új ülészsaka. A kormány felhivatalosa, a Vüitorul visszatekintve az elmúlt ülészsakra, azt írja, hogy az ellenzék a múlt ülészsakban hol kivonult a parlamentből, hol ismét bevonult oda, de nem dolgozott, hanem obstruált. Most ismét az a hír járja, hogy a három egymás között alkudozó és veszekedő párt ismét bevonul a parlamentbe. Ha az ellenzék dolgozni akar — írja a Vüitorul — és tud is dolgozni, akkor helye lesz a parlamentben. Az ellenzék bíráló munkájára szükség van, mert igen fontos törvényjavaslatok kerülnek a Kamara elé. Az új fontos javasla-

tok: a bányatörvény, az adók reformja, a bélyegtörvény, a közgazgatás reformja, az egyházi reform és a munkatörvény. Ezek igen fontos törvényjavaslatok és így mindenki szívesen látná, sőt komolyan el is várná, hogy az ellenzék komolyan részt vegyen a munkában, mert a parlament csak így végezheti el tökéletesen feladatát. De ha az ellenzék — fejezi be közleményét a Vüitorul — csupán kormányt bukató botrányokra készül, az ellenzék tisztában lesz azzal, hogy a kormány nélküle is tető alá viszi a törvényjavaslatokat, mert a megnevezett törvényekre halaszthatatlan szükség van.

Károly trónörökös Temesváron.

(A Bánáti Automobil Club három napos versenye.)

(Saját tudósítónktól.) A királyi családot megelőzve, néhány nap mulva Temesvárra érkezik Károly trónörökös, hogy a Bánáti Automobil Club által rendezett háromnapos versenyen részt vegyen. A verseny méretét, nagyságát és előkészítését illetőleg, méltó társaság lesz a nemrég lefolyt országos versenynek. Az előkészítés nehéz munkája Vlad mérnök, dr. Nicora és dr. Murarescu körületi sportfőtáktár vállalt nyugszik.

Mint velünk illetékes helyen közlik, a trónörökös szeptember 19-én érkezik Temesvárra a Bucuresti Autoclub kiküldött versenyzőivel egyetemben, akik között minden bizonytalanságot elvetve Bibescu herceget is. A trónörökös fogadtatását dr. Livia Livius ügyvéd készíti elő, aki most is a fogadóbiztos szerepét tölti be.

A verseny szeptember 20-án hajnalban veszi kezdetét s a következőképpen fog lefolyni: I. nap: Temesvár—Arad—Déva—Hátszeg—Marga-Vama—Ruscita—Margina-Facset—Lugos—Resica. Resicán éjjelezés. Ugy a trónörökös, valamint az összes versenyzők és kíséretük itt az U. D. R. vendégek. A társaság már most nagy előkészületeket tesz a trón várományosának méltó fogadtatására. II. nap: Resica—Anina. Ez az ut a leszzebb

része a turának, mert az UDR. saját autótúráján kerül lebonyolításra Bozovicí—Jablonica—Orsova—Moldova—Noua a Duna mentén. Moldova—Nouán ugyancsak a Steg vendégei lesznek a versenyzők s egy rövid órát szentelnek a Steg mintapincsetének megtekintésére. Innen Herkulesfürdőre mennek. Herkulesfürdőn pihenés és éjjelezés. III. nap: Herkulesfürdő—Karánsebes—Lugos—Temesvár.

A tura egyes szakaszain a következő versenyek kerülnek eldöntésre: I. nap: Marga-Vama és Ruscita között gyorsasági verseny. II. nap: Jablonica és Orsova között startverseny. III. nap: Bellinc és Costel között sebességi verseny, Temesvár előtt 300 méterrel, lassúsági verseny.

Eddig a következő versenyzők részvétele biztos: Károly trónörökös és négy gép Bucurestből. Temesvárról a Resiczai üzemek, a Borló—Örményesi Üzem, Totisz vezérigazgató, Prohászka vezérigazgató és Szana angol vicekonzul. Aradról: Marta gyár, Petrosani; Winklehner vezérigazgató, Oradea—Mareról: hat kocsi. Cluiról: három kocsi.

Mint hogy a nevezések még nem zárultak le, meg van minden remény arra, hogy ez a verseny, méretében és imponánságában a

Mit fogja mutatni az országos versenyt. A trónörökös érkezésének és fogadtatásának részleteire még idejekorán visszatérünk.

Olasz apanázs Fiuménak

(Miért gyűlölik a fascisták Zanellát?)

(A Közlöny fiumei levelezőjétől.) Amerre jár az ember a csendes Fiumében, mindenütt hallja Zanella nevét. A mérsékelték tisztelettel emlegetik, a fascisták fogcsikorgatva. A város volt vezetőjét féltelenül gyűlölik a túlzó olasz nacionalisták, mert az ő személyében látták annak az akadályát, hogy az olasz annexió nem következhetett be.

— Zanella — mondotta egy exponált fascista, — teljes jóhiszeműséggel, de korlátolt politikai érelátással próbálta a fiumei helyzetet szanalni. Nem látta be, hogy csak két mód van a város megmentésére: az egyik az olasz annexió, a másik a függetlenítés olasz protektorátus alatt. E helyett ő fantasztikus terveket Kovácsolt és állandóan a jugoszláv állammal kacérkodott. Zanella elárulta magát azzal, hogy Jugoszláviába szökött. Miért nem ment Bécsbe, vagy Budapestre, miért éppen Jugoszláviába.

Érdekesen világította meg a helyzetet Zanellának egyik híve, aki a következőket mondotta:

— A város mai vezetői, így különösen Depoli elnök és Hossventuri helyettes elnök az ottai annak, hogy Fiume Olaszország metropoliszává lett. A városnak Zanella alatt sokkal nehezebb volt a helyzete, mint ma és mégse uralkodtak a mostanhoz hasonló állapotok. A város vezetősége csak azzal törődik, hogy Róma leszállítsa rendszeren az apanaszt és nem törődik a polgárság helyzetével, amely napról-napra siralmasabb lesz. Arról nem beszélnek, hogy magukat apostoloknak tünetsék fel és rémképnek ecsetelik a jugoszláv szupremáciát, hogy a maguk uralkodó paradicsomi állapotnak lássék. Ők nem mernek Fiume polgársága elé állni, hogy a nép titkos szervezésével nyilvánítsa akaratát, mert jól tudják, hogy az új választás első körben őket a város felelőseinek tenné.

A Színészegyesület visszakapta jogait.

(Megkezdheti működését. — Az első tanácsülés.)

(Saját tudósítónktól.) Az Erdélyi és Bánáti Színészegyesület tanácsa szerdánült össze hosszú hónapok után először Kolozsváron amióta az Egyesületet felfüggesztették. Az ülésen megjelent dr. Isacu Emil színészeti főfelügyelő és a kolozsvári sziguranca képviselője. A tanácsülésen, amelyen személyi kérdéseket nem tárgyaltak és kizárólag elvi jelentőségű döntéseket hoztak, dr. Isacu bejelentette, hogy a szépművészeti miniszter nem kívánja az Egyesület megbénítását, mert meggyőződött róla, hogy a magyar kisebbség kulturája csak egy szervezet kebelében fejlődhetik. Különben azt, hogy az Egyesület sértetlenül került ki az áldatlan harcból, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy úgy ő, mint az államhatalom képviselője hivatalosan résztvesznek a tanácsülésen, ami azt jelenti, hogy az Egyesület továbbra is fennáll.

Lengyel Vilmos ügyvezető alelnök bejelentette, hogy az Egyesület fenntartására nézve Soimescu vezérfelügyelő is intézkedett nála. Azonban ettől eltekintve Banu szépművészeti miniszter a legutóbbi küldöttségnek, amely az Egyesület ügyében nála járt, kijelentette, hogy nemcsak oharítja az Egyesület csorbítatlan fenntartását, hanem érvényt akar szerezni az Egyesület minden fegyelmi és gazdasági szabályának és törvényének. Sőt azt is megígérte,

hogy amennyiben időközben bárhol igazgató változás történék, az új igazgató személyére nézve az Egyesület meghallgatása után fog dönteni.

Az Egyesület tanácsa hálás köszönettel vette tudomásul a bejelentéseket és a bucaresti Színészszindikátus átiratát, amelyhez hozzacsatolták ama beadvány másolatát, amelyet a Szindikátus intézett a miniszterhez az Egyesület fenntartása érdekében. A Szindikátus egyuttal biztosította az Egyesületet, hogy minden intézkedését felülbírálás után magáévá teszi.

Ezután folyó ügyeket tárgyalták Bejelentették, hogy hónapok óta egyes igazgatók nem fizették be a tagjaiktól levont nyugdíjilletékeket.

Emiatt az Egyesület oly súlyos anyagi válságba jutott, hogy október elsején már nem fizetheti a kilencven nyugdíjast. Kimondta a tanács, hogy csak oly igazgatókat és társulatot részesít jogvédelemben és ismer el, akik tagjai az Egyesületnek és akik kizárólag az Egyesület törvényei szerint szervezik meg és vezetik társulatukat. Végül dr. Isacu biztosította az Egyesületet, hogy amennyiben ezek az igazgatók záros határidőn belül nem tesznek eleget kötelezett ségiüknek, előterjesztést tesz a miniszteriumnak engedélyük visszavonására.

A lira és az éhhalál.

(Éhtifuszban pusztult el egy berlini költő.)

Berlinből megint olyan tragédiát jelent a táviró, amely Középeurópa háboru utáni korszakára szomorú reflektorfényt vet. — Maximilian Bern, Németország egyik tehetséges kritikus, tegnapelőtt éhtifuszban meghalt a német fővárosban. A német távirat kiméletesen írja körül az elmúlás történetét, „tökéletes testi kimerültség”-ről és „végleges elgyengülés”-ről beszél, de a sorok között hallani lehet a tragédia fáradt fuvoláját.

A költő és a sorsharag egy anya méhben születtek, ez nagyon régi megállapítás. De hogy a Sors úgy haragudjék, mint ahogy Maximilian Bernnel tette, az még a megszokott író-drámáknál is megrázóan hat. Bern nem tartozott a kimondottan nagy német költők közé, de a német irodalom-barátok ma is különös értéknek tartják „Az életemből” című dalcikusát, „A vak muzsikás” című kis regényét és még néhány olyan művét, amivel a nevét mégis megörökítette a német irodalomtörténetben. Főleg antológiákat gyűjtött, idegen költőket fordított és mint ilyen hetvennégyéves korában, a márka mai zürichi jegyzése mellett, annyit pénze se volt a halála napján, hogy egy pohár tejet hozathasson a szomszédos kávéházból.

Az egész mérhetetlen és szomorú história csak egy percre döbbenti meg az újságolvasót. Holnapra elfelejtik Max Bernt, a kri-

stust, aki hetvennégyéves lett, hogy éhhalhasson 1923-ban.

Bethlen genfi utja.

(Nem volt hiábavaló a tárgyalás.)

Prágából táviratozzák: A Pravo Lidu jelentése szerint gróf Bethlen és Benes nemcsak a kölcsön ügyét beszélték meg, hanem szóba kerültek a határcsúszások, a békeszerződés jogi értelmezése körül keletkezett félreértések, a kisebbségi kérdés és mindaz, ami akadályozza a két ország közötti normális viszony létrejöttét. Egyes kérdéseket teljesen tisztáztak, több kérdésről még tanácskoznak. Benes felhívta Bethlen figyelmét azokra a nehézségekre, amelyek Csehországban felmerültek, mert Magyarország semmit sem tett, hogy a cseh közvéleményt meggyőzze, hogy Magyarországgal szemben lehetséges az engedelmesség politikája. Más felmerült nehézségek nemzetköziesek, mert a nagyhatalmak még mincsenek egy véleményen a magyar kérelemről. Alig remélhető, hogy a kölcsön ügyét a jelenlegi népszövetségi üléseken megoldják, de Bethlen utazása még sem volt hiábavaló, mert elhárította azokat a nehézségeket, amelyek a kölcsön realizálásával szemben fennállottak, azon kívül több félreértést kiküszöbölt, amelyek eddig gátolták a szomszédokkal való jóviszony kifejlődését. A kölcsön ügyét főként Magyarország belső viszonyainak bizonytalansága nehezíti meg.

Bratislava — Pozsony.

Írta: Justhné-Baross Katinka.

I. Pozsony közepén villamosra szállunk — öt korona a villamosjegy, mely egyszersmind a Dunavásár területére belépőjegyül is szolgál. Utazunk egy állomást, a Duna felé jutottunk, megállunk, előttünk egy villamoskocsi vesztegel, békésen várjuk, hogy odább induljunk, nem száll le senki.

Várunk vagy öt percig, az utasok beszélgetnek, a kalauz a kocsi peronján nyugodtan rendezgeti kalauztáskáját, jegyeket, irásokat. Valaki kiszól hozzá a kocsi belsejéből: Sokára érünk a Dunavásárra?

— Már ott vagyunk — feleli a flegmatikus kalauz. — Le lehet szállni.

Felélénkül a kocsi. Was? Sind wir schon da? Sme tu? Mintavásár?

Öt koronáért mindenki hosszabhat képzelt utazni.

— Na ha itt vagyunk, szálljunk le.

És szépen egymásután leszállnak az utasok, a kalauzra néznek kérdően, — arra — mutatja kezével

intve a kalauz és a kocsiakomány elindul.

Széles, még meg nem kapott gránitkockákkal kövezett uton, mit kétoldalt fiatal platófűcskák szegélyeznek — olyan nagyon új ize van az egész tájnak itt — vasgyárak mellett haladunk jó darabon és végre — itt a mintavásár kapuja.

A villamosjegy imponál, átengednek azonnal. De jaj annak, aki kereskedelmi kamarai igazolvánnyal jött. Hosszadalmasan lajstromozzák, ha idegen állampolgár, az utlevéllel elő, — nem, nem, ez még mindig nem az, ahogyan a modern internacionális kereskedővel bántani kell. Persze a kereskedők káromkodnak, mérgelődnek, kiki az anya nyelvén, nem, a rendező szigorú, a forró nyári napon hosszú Ferenc József kabátjában vadrózsaszín szegfűvel gomblyukában — a mintavásár első napján volt ez, szegfű és feketekabát a megnyitás tiszteletére voltak — intézkedik, rendezkedik, csontos ábrázata csontos, durva kezei, sörteszerű hátrafésült haja, amerikai sárga cipője — nem az ipar, hanem az

iparos szimbóluma a mintavásár kapujában — úgy is volt, — a mintavásáron az iparos dominált és nem az ipar. — A gyárak, nagyüzemek, javarészt csak erélyes hatósági felszólításra vettek részt a mintavásáron, ez meg is látszik a nagypavillon rendezésén, különösen a bejáratától távolibb oldalon. Itt — egy cigány, egy gróf, egy sajtókereskedő, egy zongoragyáros egy gabonanemesítő, egy porcelánkereskedő felváltva és így tovább.

Kint a Dunavásár „Dunajski veletzh” kapubejárata mellett néhány cementgyár kiállítása a szabadban és jobbra-balra csemege és élelmiszerárusok, — bódéikban, kirakott áruik mögött sorognak és még azt a kis étvágyat is elveszik, ami élelmiszereik és csemegeik láttán megmaradt.

A nagypavillon — jobbkézt — fából épült alkotmány, emeletes és vagy százhatvan méter hosszú: semmi dekoratív pompa, pálmák vagy babérok, — rigelen üzleti izü kiállítás. Közvetlenül a bejáratnál szemben két asztalos kiállítás konkurrál. Az egyik megáll

tott butorai szépségével. Olasz renaissance butorok ezek, florencti stílusban, szépek, súlyosak.

Aztán butor, butor, butor. A sablonos bőrfotel, a nappalszék éjjel-ágy, a vékony, mokettszalongarni tura, a sablonos, világossárga politurózott kétágyas hálószobák dobszerű sima szekrényeikkel, semmi új, semmi eredeti, inkább sok izléstelenség és reménytelen sivárság.

De hopp — valami szép. A kömoly íróda vig, világos, amerikai butorai. Kényelmes, szép, célszerű és ni, az egyik terjedelmes redőnyös íróasztal előtt, forgó íróasztalszéken, egy fiatal nő ül és a forgószéken lassan forog. Kétszer körülfordul, megáll kicsit, aztán vissza. Kötelességtudóan és szakadatlanul. A kisasszony fiatal, csinos, középfinomán öltözött és nagyon szomorú. Ha megáll kicsit, a főnöke szemrehányó tekintetével találkozik: kisasszony forogni.

És a kisasszony szomorúan, lassan, kötelességtudóan forog. Mert kitűnő a cég gyártmánya, a forgatható íróasztalszék. A kisasszony relikva.

A Tudományos veszteség

(A bizalmatlanság a bizalomnak adjon helyet.)

Genéből táviratozzák: A népszövetségi tanács ötödik szellemi együttműködés bizottságának legutóbbi ülésén Berzeviczy Alheri magyar delegátus felsorolta Magyarország veszteségeit a szellemi munka terén. Beszét az egyetemek, főiskolák és múzeumok elvesztéséről, beszét azokról az anyagi nehézségekről, amelyek a tudományos munkák megszerzése körül felemlültek. El kell hátrálni az akadályokat, mert több állam elzárkózik attól, hogy a szomszéd birodalmi és tudományos termékeit beengedje. Hangoztatta annak szükségességét, hogy a bizalmatlanság a bizalomnak adjon helyet, a volt ellenségek közelebb kerüljenek, a közös érdekek dialektizálódnak és az emberiség győzedelmeskedjék a gyűlölködésen és féltékenységen. Az írők, tudósok, művészek békés munkával helyreállítják az európai társadalom lelkiességét feldúlt egyensúlyát. Lehetetlen, hogy a tudományos munkák bevitelét tiltó rendelkezésekkel sújtsák. Berzeviczy beszédét lelkesen megtapsolták.

A temesvári

magyar óvodák.

Szülei küldötsége a főpolgármesternek.

(Saját tudósítónktól.) *Anghelcsuciu* közoktatásügyi miniszter néhány héttel ezelőtt rendeletileg be zárta az összes temesvári magyar óvodákat s az óvónőket az ország más városába helyezte át. A miniszternek ez az intézkedése súlyosan sérti a magyarság törvényileg biztosított jogait s Temesvár magyarsága meg is mozdult, hogy a minisztert a sérelmes rendelet visszavonására bírja. *Cosma Aurél* miniszter is intervenált *Anghelcsuciu*-nál s ennek eredményeként a közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a temesvári főtanfelügyelőhöz, amelyben arról értesíti, hogy az óvodák ügyében kiadott rendeletét hatályon kívül fogja helyezni.

Ez a rendelet azonban mindezek ideig nem érkezett meg és a város ekközben az óvodák helyiségében az állammal történt megállapodás alapján tanoncotthonokat létesít. Így történt meg az, hogy a folyó tanév kezdetén Temesváron nincsen magyar óvoda és a magyar szülők nem kímélhetik gyermekeiket óvodába. Ennek az állapotnak megszüntetését kérte ma délelőtt egy száztagú szülői küldöttség dr. *Gheorghievici* Lucian főpolgármestertől. A szülők felháborodásának *Légrády* István adott kifejezést, aki arra kérte a főpolgármestert, hasson oda, hogy a magyar óvodák újból megnyílhasanak s az óvónőket ne tegyék ki a lakásukból mindaddig, amíg a miniszter végleges válasza meg nem érkezik, amely nem lehet más, csak kedvező.

A főpolgármester válaszában ki jelentette, hogy az ügy nem tartozik az ő hatáskörébe, de készséggel terjeszti fel a szülők memorandumát, mert az ő meggyőződése is az, hogy Temesváron magyar óvodákra szükség van. Véleménye szerint a miniszter honorálja is a lakosság kívánságát, ha nem is egész terjedelmében, hanem némi

megszorításokkal. A kilakoltatásokra vonatkozólag a főpolgármester megnyugtatta a megjelent szülőket, hogy bírói ítélet nélkül senkit sem lehet kilakoltatni s ezt is csak az állam jogi képviselője kérelmezheti, erről pedig ezidőszereint szó sem lehet. Arra vonatkozólag, hogy mi történjék a miniszter

A spanyol katonai forradalom.

(A király hívei rendezték. — Elfogták a hadügyminisztert. Helyőrségek csatlakozása a forradalomhoz.)

Madridból táviratozzák: A barcelonai, valamint több más helyőrség lázadásba tört ki a kormány ellen.

Londonból táviratozzák: A spanyol forradalmat itt komolyan ítélik meg. A forradalmat a király hívei rendezték a jelenlegi kormány ellen. Barcelonában a katonaság megszállotta a középületeket és felszólította a városok helyőrségeit, hogy csatlakozzanak a forradalomhoz. A madridi kormány sürgős minisztertanácsot tartott, amelyen a király elnökölt. Eddig vérontás még nem volt, de a Reuter-ügynökséghez jelentés érkezett, hogy a forradalmárok San-Sebastianban elfogták a hadügyminisztert. A barcelonai katonai hatóságok cenzurát gyakorolnak és hajnal óta ostromállapotot hirdettek ki. A madridi, saragossai és sevillai helyőrségek csatlakoztak a mozgalomhoz. Kialtványban közölték, hogy a forradalmi akció a miniszterelnök és külügyminiszter ellen irányul. A kibocsátott kialtványban kifejezésre juttatták királyhűségüket. A puccs vezérei elhatározták, hogy a kormány tagjait személyükben vonják felelőségre.

Madridból táviratozzák: A minisztertanács, amely tíz órákor

Bozsika rablóbandája kiszabadult

(Rejtélyes módon hazatértek falvaikba és újból szerepelnek a többszörös rablógyilkosok.)

(Saját tudósítónktól.) Az újság olvasó közönség minden bizonnyal még jól emlékszik Bozsika hírhedt rablóbandájára, mely 2 évvel ezelőtt hónapokot át rettegésben tartotta Krassó-Szörény vármegye lakosságát. Rablógyilkosságok hihetetlen vakmerőséggel végrehajtott rablások, betörések és állatias kegyetlenségek hosszú sorozata rettegetté és felejtethetlenné tette a hírhedt haramia vezért és bandáját, melynek ildözésére a hatóságok több század csendőrséget és katonaságot voltak kénytelenek mozgósítani.

Az ildözés folyamán, melynek során átkutatták a Krassó-Szörényi erdőségeket minden zugát, több ízben véres csatározások folytak az elszánt rablók és ildözőik között. Egy ilyen összecsapás alkalmával az ildöző csendőrök agyonlőtték a banda vezérét, a vérengző Bozsikait, a banda többi tagját pedig hosszú, izgalmas hajszát után sikerült elfogni és a karánsebesi ügyészség fogházába szállítani.

A lakosság fellelegzett. Megszabadultak a rettegett haramiáktól és már-már elfelejtették a véres eseményeket, amikor most, három év után a banda letartóztatásban volt tagjai újból feltűntek községekben.

döntésig a gyermekekkel, a főpolgármester nem tudott választ adni de kérte a lakosságot, várja be türellemmel a miniszter határozatát, amely valószínűleg kedvező lesz és rövidesen megérkezik. A küldöttség megnyugvással vette tudomásul a főpolgármester lojális nyilatkozatát.

összeült, permanensnek nyilvánította magát és kijelentette, hogy csak az erőszaknak enged. A madridi helyőrség parancsnoka kijelentette, hogy a helyőrség a rend védelmére készen áll, emiatt a minisztereknek nem kell aggódnok. A liberális lapok helyeslik a kormány magatartását.

Madridból táviratozzák: *De Rivera* barcelonai tábornok, aki kihirdette a katonai párt uralmát, táviratozott a királynak s kérte, hogy váljon meg a mostani kormánytól. Barcelona városban és környékén nyugalom van. Ugy hírlik, hogy az aragoniai és ujkasztíliai helyőrségek tábornokai csatlakoztak a mozgalomhoz.

Madridból táviratozzák: *Alhicesmos* miniszterelnök a hatalmat a kezében tartja.

Barcelonából táviratozzák: *Es-tela* tábornok a Havasnak kijelentette, hogy az új kormány céljai a következők: Megtisztítani a politikát, biztosítani a munka védelmét, megállapítani a felelőséget a marokói vereségért és más fordulatot adni a kockázatos hadjáratnak. A mozgalom kizárólag katonai csoportokból indult ki. Az új politika, ha felülmarad, a kommunisták, forradalmárok és szeparisták elnyomására fog törekedni.

Temesvár, szeptember 14.

Baina és *Gerbovec* lakossága egy szép napon csak azt látta, hogy a banditák szabadlábon vannak s ami a legijesztőbb, újból hozzászógnak a szervezkedéshez.

Rejtély előtt állunk. Tudunkkal eddig még a vizsgálat sem lett a letartóztatásban levők ellen folytatva, dacára, hogy bestiális gaztetteiket rengeteg ember szemeláttára követték el. Főtárgyalás sem volt ebben a nagyszabású bűnügyben és — a tettesek szabadlábon vannak. A banda egyik híres tagja *Puja-Preszkura*. Több rablógyilkosság terheli a lelkét s ő is szabadon mozog *Gerbovecen*.

Álmélkodva kérdi a megrettent lakosság, hogy ez hogyan lehetséges? Hogyan lehetséges az, hogy *Puja* elhagyhatta a fogházat, s alig hogy hazatért már újból szervezi a bandát. Csak a napokban történt, hogy az egyik *Gerboveci* parasztot egy kis fiú kihívta háza udvarára. Alig, hogy kilépett a házból, eléje toppant *Puja-Preszkura* és fegyverrel a kezében felszólította, hogy lépjen be a bandájába. S a megrettent lakosság nem mer elkenekzni. Nem tudják, hogy hányan vannak már a haramiák, féltik az életüket, féltik a házukat, mert attól tartanak, hogy ellenbe-

zés esetében *Ulszaka* felgyújtják a fejük fölött.

Messze a vasutól, mélyen bent az égig meredő hegyek és sűrű erdők között fekszenek a községek. Lakóik védtelenül ki vannak szolgáltatva *Preszkurák* terrorjának, mert a parasztnak, a tisztességes embernek nincsen fegyvere, hiszen annak nem adnak fegyvervisselési engedélyt, de a rablók, a gaz emberek mind, nagyszertű revolverek és puskák fölött rendelkeznek.

Preszkurák, a többszörös rablógyilkosok, kiszabadultak a börtönből. Az igazságszolgáltatás sújtó keze nem érte őket. Az általuk meggyilkoltak vére büntetlenül omlott s máris újabb gaztettekre készülnek.

Dr. *Fehér* Kristóf temesvári főügyész helyettes a napokban lent járt *Karánsebesen*. Ott járt az ügyészségen. Nem tudjuk, vajon ebben az ügyben tartott-e vizsgálatot, de lehetséges, hogy talán nem is tud még az esetről.

Nos, mi kötelességszerűen megírjuk ezt az érthetetlen, rendkívül rejtélyes ügyet, mindenféle a legnagyobb szenzáció erejével fog hatni és kérve kérjük az illetékes faktorokat, indítsák meg a legszigorúbb vizsgálatot és rendeljék el a legsürgősebben a kiszabadult gonosztevők azonnali letartóztatását, még mielőtt újabb rablógyilkosságokról kellene írunk, mielőtt híre jönné annak, hogy a felbőszült parasztok maguk szolgáltatnak maguknak igazságot, mert eltökélt szándékuk, hogy leütik a veszélyes gazembereket. Ha valahol hibát történt, úgy azonnal reparálni kell.

Sport.

Temesvári sport.

A *Kinizsi—Unirea* mérkőzésnek még mindig nincs bírája. Az elsősegért küzdő két csapat hatalmas előjátékanak legfontosabb mozzanata, hogy a mérkőzés előtt két nappal még nem akadt bíró, aki a mérkőzést levezetné. Akadt volna, de az egyiket az *Unirea*, a másikat a *Kinizsi* kifogásolta. Uraim, játszani kell tudni a pályán! És még valamit, ne tételezzünk annyi rosszat fel a bíróról!

A *Kadima* komplett csapatával vasárnap a *Resicai* Sportívával mérkőzik *Resicán*. A *Kadima* fogadtatására nagy előkészületek történtek.

Murarescu dr., a kerület főtitkára az autóverseny és az olimpiád ügyében ma kihallgatásra *Károly trónörökshöz* *Sinaiába* utazott. Utjáról és a kihallgatás részleteiről lapunk hasábjain beszámolunk.

Aradi sport.

Városközi old-boys atletikai verseny. Az AAC. Strada Teodor Serb (Török Gábor-utcai) sporttelepén szeptember 15-én, szombaton d. u. 5 órai kezdettel a TAC., *Kinizsi*, CAMP, s a helybeli ATE., *Gloria-CFR*, AMTE., *Olympia* társaságok részvételével old-boys atletikai versenyt rendez. Az old-boys sport előretörésének hatalmas megnyilvánulása lesz a régi neves athléták és bajnokok versengése.

Kettős bajnoki mérkőzés. Vasárnap délután különleges sporteseményben lesz része a közönségnek akkor, amikor az ősi szezon első vasárnapján négy csapat küzdelmében gyönyörködhet. Délután 3 óra

kor CAMP—ATE. játszik, utána 5 órakor az AAC.—Gloria-CFR. találkozik ismét, ezuttal a bajnoki két pontért. A mérkőzések az óvártéri pályán folynak le.

— AMTE. országos nagy kerékpárversenye vasárnap d. e. 10 órakor a váraléban szenzációsan ígérkezik, mivel úgy a bucarestii, mint a galati-i versenyzők biztos indulók és így alkalma lesz Schmiedt (AMTE-nak) revansot venni multkori galati-i legyőzöttin, ahol deffekt miatt másodiknak érkezett a célhoz. A fentiekén kívül indulnak még Oradea mare, Meteor és az AMTE. hatalmas és jó kondícióban levő kerékpáros gárdája.

Hogy áll a leu?

Szept. 14-én 100 leiért adtak nálunk:

2.58 svájci frankot.
8.07 francia frankot.
9.200 külföldi magyar koronát,
12.500 tényleges magyar koronát,
14.200 belföldi magyar koronát,
33.000 osztrák koronát.
Zürichben 2.55 frankot
Parisban 8.10 frankot
Budapestben 9300—10690 kor.-t
Bécsben 31.500 osztrák koronát
Berlinben 41.000.000 márkát
Belgrádban 43.— dinárt
Prágában 15.10 szokolt
Newyorkban 47.50 centet
Londonban 1 font 975 lei.

Az éjszakai tragédia.

(Öngyilkosság vagy szerencsétlenség? — Folyik a vizsgálat.)

(Saját tudósítónktól.) A tegnap hajnalban Aradon történt halálos kimeneteli tragédia áldozatát tegnap felboncolták. A boncolás jegyzőkönyve azonban nem derített világosságot a rejtélyes esetre. A szerencsétlen áldozat halálát koponyarepedés okozta. A Fehér kereszt szálloda első emeletének egyik ablakából fejével lefelé esett az utcára. Csak ezzel magyarázható a koponya tetején történt óriási repedés, amelyen keresztül kilocsant az agyvelő.

A hatóságok tegnap tovább folytatták a vizsgálatot a titokzatosnak látszó ügy felderítésére. Nem tartják lehetetlennek, hogy véletlen szerencsétlenség történt. A szobában dulakodásnak semmi nyoma sem látszott, ez valószínűvé teszi azt, hogy nem történt hűntény. Akik a szerencsétlenül járt embert ismerték, lehetetlennek tartják, hogy öngyilkosságot követett volna el, mert állandóan jókedélyű volt. Ma délután három órakor a hatóságok ismét kiszálltak a helyszínre, a Fehér kereszt kilences számú szobájába és tovább folytatták a vizsgálatot. A vizsgálat alatt egy tanu jelentkezett, aki elmondotta, hogy tegnap hajnalban feltűnt neki egy hiányos öltözötű férfi, aki a Fehér kereszt szálloda egyik ablakában ült és lábait lefogatta. A tanu megmutatja az ablakokat, ahol a férfit ülő helyzetben látta. A kilences számú szoba ablaka volt. Így most már teljesen bizonyossá vált, hogy véletlen szerencsétlenség történt. A halálos szerencsétlenség áldozatának feleségét és Bucarestben lakó

szüleit táviratilag értesítették a hatóságok. A temetést holnap délután fél négy órára tűzték ki, ha

Közeledés a franciák és németek között.

(Németország megszünteti a passzív ellenállást.)

Bécsből táviratozzák: Itt az a hír tartja magát, hogy Berlin és Páris között a megbeszélések tovább folynak. A berlini francia nagykövét tegnap este ismét Stresemann kancellárnál volt. A franciák azt mondják, hogy a tárgyalások jó mederben folynak és meg lehetős kllátásokkal biztatnak, de

Perlík az államot és József főherceget.

(A József Nádor Csatornázási Társaság be nem fizetett tagdijai.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes polgári pert tárgyalt ma Mészáros Dániel táblabíró az aradi törvényszéken. A József Nádor Csatornázási Társaság dr. Momák Döme ügyvéd útján polgári pert indított József főherceg és a román állam ellen. József főherceg ellen 12.260 lei, a román állam ellen pedig 62 ezer lei erejéig indított keresetet a társaság, mert a főherceg és a román állam 1922. január óta nem fizette be a tagdíj járulékokat. Azoknak a földbirtokosoknak, a kiknek birtokát a társaság csatornájából öntözték, minden hónapban bizonyos összegű tagdíjjárulékot kell a társaság pénztárába befizetni. Az állam és a főherceg ezt elmulasztotta. A mai tárgyaláson József főherceg képviselőjében dr. Lukácsy Lípót ügyvéd jelent meg, aki kijelentette, hogy a fizetés kötelezettségét azért nem teljesítik, mert a főherceg nagykiterjedésű birtokait a román állam konfiskálta. Dr. Avramescu Vazul állami ügyvéd pedig ellenkeresetet nyújtott be a mai tárgyaláson a József Nádor Csatornázási Társaság ellen. Mészáros bíró ma nem hozott ítéletet az érdekes polgári perben, hanem a tárgyalást a bizonyítás kiegészítése végett elnapolta.

Irodalom, művészet

• A temesvári színház műsora a nyári szinkörben. Szombaton: Három a tánc. Pásztor Ferike felléptével. Vasárnap d. u. 3 órakor: Csárdáskirálynő. Pásztor Ferike és Sárvay Rózsi felléptével. Hétfőn 8 órai kezdettel: Drótostót. Pásztor Ferike felléptével. Kedden 8 órakor: Drótostót. Pásztor Ferike felléptével. Szerdán 8 órakor: Három a tánc. Pásztor Ferike felléptével. Csütörtökön 8 órakor: Aranymadár. Lengyel Irén és Sárvay Rózsi felléptével. Pénteken 8 órakor: Cyrano de Bergerac. Fekete Mihály felléptével. Szombat 8 órakor: Bajadér. Zöldhelyi Annus vendégfelléptével. Vasárnap délután 3 órakor: Elefánt. Este 8 órakor: Hollandi menyecske. Zöldhelyi Annus vendégfelléptével.

• A temesvári színház. A „Csárdáskirálynő, felelevenítése halálán feladat volt, mert a közönség — bármennyire is méltányolja Fekete Mihály törekvéseit — a Timisoarán már teljesen lejátszott darabok iránt nem érdeklődik annyira, hogy az ilyen reprizek alkalmával megtöltsék a színházat. Pásztor Ferike most is el-

addig infézkedés nem történik a család részéről, hogy a fiolttestet Bucarestibe szállítsák.

még jó ideig eltartanak, amíg a talaj egyengetésével a hivatalos tárgyalásokra sor kerülhet. Ennek előfeltétele a passzivitás abandonhagyása. A német kormány erre késznek is mutatkozik, ha bizonyos garanciákat kap a Rajna- és Ruhr-vidékre. Ez a kancellár legutóbbi beszédéből ki is világlik.

sörangut produkált s igen bájos volt Sárvay Rózsi mint Stázi. Deésy Jenő azonban nem üti meg a mi mértékünket. Timisoara a táncoskomikusokat illetőleg el van kényeztetve. Tamás Benő, Sebestyén Jenő és Misoga László után, mást, jobbat kívánunk. Deésy, a táncoskomikus, nem az a táncos, hogy el legyünk tőle ragadtatva, azonkívül teljesen nélkülözi a humort. Száraz ember, monoton hangon darálja le a szerepét. Szakács Árpád is erősen hiányzik. Utóda nem az, ami nekünk kell. A színpad most is kifogástalan volt. (—él.)

• Az aradi színház hírei. Szombaton este lesz a bemutatója a „Szép asszony kocsisa“ című operett-uidonságnak, amely azután sorozatos előadásban kerül színre. Az új operettet a legjobb hírek előzték meg, mindenütt sikert aratott s az aradi együttes is a legnagyobb szeretettel készül előadására. Balogh Böske mint egy tiroli cselédleány, végig mókázza és végig táncolja a három felvonást Méltó partnere lesz Selmeczi. Nagyon-nagyon sokat mulattunk ma az általuk megszemélyesített két fenomenális figurán. De a komoly szerepek is méltó kezükbe kerültek. Két kedves primadonnaszerepet irt a librettista. Aradon ezeket a rövid idő alatt nagyon megszeretett Kovács Katóra és a most bemutatkozó Márosi Vilmára bízta az igazgatóság. Azután a többiek: Tompa Győző, Mészáros Béla, Pattantvus, egytől-egyig érdekes, elsőrangú szerepet kreálnak. Az előrelátható sikerből megfelelő részt kérnek az előadó művészek mellett Tompa Béla az izléses rendezésért és a dirigens Csányi Mátvás. — A „Levendula“ először kerül színre mérsékelt helvárakkal vasárnap délutáni előadásban a premier szereposztásában.

• A temesvári színház hírei. A követező hét műsorát úgy állította össze az igazgató, hogy a nyári szinkör lehetőségéhez képest az operettek szenzációi uralkodnak. A téli színház intimebb terére tartogatja a színház a komoly irodalmi műfajokat és főleg a klasszikusokat. — A „Három a tánc“ új operett bemutatójára készül a színház. Szombaton este 9 órakor lesz a bemutatója, Pásztor Ferikével a főszerepben. — Vasárnap délután 3 órakor a Csárdáskirálynő, este a Három a tánc előadása van műsoron. — Régi, kedves és hangulatos esték emlékét idézi fel a színház a Drótostót előadásával. Husz esztendeje volt a bemutatásának az operettnak. Hétfőn új betanulással és kiállításával kerül színre a kedves operet-

tet, melyben Pásztor Ferike, Deésy Jenő, Kassay játszik a főszerepeket. — A mintavásár megnyitó napján Öfelsége a király tiszteletére a magyar színház diszleodást rendez. Rostand remekművét, a Cyrano de Bergerac versesdrámát hozza színre a magyar színház. Fekete Mihállyal a címszerepben. — Zöldhelyi Anna vendégszereplése teszi érdekessé a színház mintavásár-hetét. Zöldhelyi Anna szeptember 22-én lép fel először a Bajadér címszerepében. Az összes előadásokra már is lehet jegyet váltani. Elővételi díj nincs.

• Haladás-előadás igen érdekes tartalommal délután hat órakor az aradi Kulturpalota nagytermében.

Ismét az álomkór.

(Aki hét napja alszik.)

(Saját tudósítónktól.) Az álomkór járványa a háború után került divatba, de a tudomány megállapította, hogy már évszázadok óta többször fordult elő olyan eset, ami álomkórú jelenlétét tüntette fel. Erdélyben is többször fordult elő hasonló eset és most Nagyváradról újabb érdekes jelenség hírért kapjuk. Egy nagyváradi géplakatos hét nap óta alszik. Váradvelel cén a Hódosi Miklós-utca 7. számú házában lakik Lintner István géplakatos, aki privát óráiban önkéntes tűzoltó és mint ilyen a múlt hét szerdáján teljesített utoljára szolgálatot a színházban. Szolgálat közben háromszor rosszul lett. Rosszullete heves görcsökben nyílt vámult meg. Hazaszállították, a hol másnap, csütörtök reggelig aludt. Csütörtök délelőtt újra felébredt és azóta állandóan alszik. — Masznyik Elemér dr. orvos megállapította, hogy szív működése és érverése normális. Lintner István édesanyja táplálja, természetesen csak folyékony anyaggal. Hat napig behumyt szemekkel aludt, tegnap azonban már nyitott szemekkel találták. Próbálták felültetni, ez sikerült is, de merevsége alig engedett. Arcszíne rendes, semmi elváltozás nem mutatkozott rajta a hétnapos alvás óta. Lintner István 41 éves, ezelőtt sohasem volt semmi baja, csak néhány nappal ezelőtt jelentkeztek nála a görcsök. Az álomkóros házat állandóan látogatják és orvosi körökben is foglalkoznak a ritka kórossal.

Uj vadász-társaság Aradon.

Tegnap délután tartotta meg alakuló gyűlését a „Capriora“ vadász-társaság Aradon. A társaság diszelnökéül dr. Miron Iusztin ügyvédet választották meg. A tisztikar a következő: elnök Dobrea Illés, al-elnök Borlodán György, főtitkár Ghilesin kapitány, titkár dr. Fantana Sándor, jegyző Tasca Imre, pénztáros Ficán János, ügyész dr. Chicin Remus, ellenőrök dr. Demian Aurel és Németi Emil. A tiz tagu választmányba Selariu fogházigazgatót és Puticiu Victor törvényszéki jegyzőt is beválasztották.

A magyar kormány a fajvédők ellen.

(A kiszagdák akciója. — Apponyi elítélő nyilatkozata.)

(A Közlöny budapesti tudósítójától.) A magyar politikai körök figyelme nagyváradi Szabó István földművelésügyi miniszter felé fordul. A fajvédők mindvégig arra számítottak, hogy a miniszter támogatja mozgalmukat, amelynek fő programja a földreform-novella. Újult erővel lépett fel ez a remény a miniszternek a Kecskeméti küldöttséghez intézett beszédei után, amelyeket a fajvédők sajtója reprodukált. A miniszter nem mondott oly éles beszédet, mint amilyent neki tulajdonítanak és nem is támogatta a kormányt és a mai rendszert. Nagyváradi-Szabó környezetéből kijelentették, hogy a földművelésügyi miniszter változatlanul Bethlen mellett áll s teljesen alaptalan az a reménység, hogy otthagyja a kormányt, amint hogy alaptalan az a reménység is, hogy híveit sikerül megnyerni a fajvédő politikának. Ellenkezőleg még azok a kiszagdák is, akik eredetileg nem tartoztak nagyváradi Szabó István táborába és érzelmi leg a múltban is sokkal közelebb álltak a fajvédők politikájához, mint nagyváradi Szabóék, még ezek is legélesebben fordultak Gömbösök ellen, amint ezt tegnap a fajvédőkkel való nyílt ülésen történt összecsapásuk mutatja.

Kisantant olimpiád Temesváron

(Nagyszabású atletikai verseny lengyel, cseh, jugoszláv és romániai résztvevőkkel.)

(Saját tudósítónktól.) Ma megjelentek Temesvár utcáin Sinkovich izléses és kifejezésteli plakátjai a kisantant 23-i atletikai versenyéről. A verseny immáron a rendezés végső stádiumába jutott. Felkerestük dr. Belu Gyulát, a régi atléta-gárda kiváló tagját, aki jelenleg Vlad elnök mellett a 23-ki verseny előkészítésének oroszán-részt végzi. Minden dicséret és hála illeti azért a lelkes, odaadó, fáradhatatlan és szorgos munkáért mellyel a versenyt előkészíti és annak úgy erkölcsi, valamint anyagi sikerét — természetesen a sport siker mellett — biztosítani igyekszik. Mellette külön kell megemlékeznünk Petric dr.-ról, az alkerület szimpatikus titkáráról, aki bár nem régóta vesz részt intenzíven a sportintézés körülményes munkájában, de eddigi munkásságával is nagy érdemeket szerzett és biztosította magának a sporttársadalom szimpátiáját. Dr. Belu munkatársunknak a következőket mondta:

— A versenyre a pályát a város anyagi hozzájárulásával a nemzetközi atletikai szabályoknak megfelelően hoztuk rendbe, úgy, hogy vendégeinknek az itteni esetleges, kedvezőtlenebb terepviszonyok ne jelentenek hátrányt. A futópályát lesz híveivel, az ugró-

A múlt napokban különböző pártokhoz tartozó, valamint pártönkivüli politikusok, köztük a magyar közéletnek olyan régi tekintélyei is, akik az összeomlás óta teljesen visszavonultak a politikai élettől, megbeszélést tartottak, amelyen többek között arról is szó volt, hogy gróf Apponyi Albertet, a mai Magyarország legnagyobb államférfiát, szorosabban bekapcsolják a politikai küzdelmekbe. Apponyi azonban minden ilyen irányú kérelem elől kitért, a leg súlyosabb szavakban utálta el a fajvédő politikusok magatartását és egész akcióját, de kijelentette, hogy élesebb pártküzdelmekben nem óhajt részt venni és továbbra is olyan formában szolgálja az országot, mint eddig.

Érdekes folyamat játszódik le a keresztény ellenzék hadrendjén belül. A fajvédő blokk megalakulása csak látszat szerint tömörítette a különböző csoportokat, valójában élesen szembeállította. Hallerék csatlakoztak a blokkhoz, Andrásy hívei azonban — két kivétellel — legtöbbször távol tartják magukat attól, politikájukat, módszereiket elítélik és a kormánybukást sem ösmerik el olyan célnak, amely Gömbösök mellé állíthatja őket, akárcsak taktikai fellépésben is.

pályák felhomokolva és remélem, hogy egy minden tekintetben teljesen modern s megfelelő atletikai pálya áll majd a verseny alkalmával rendelkezésre. A nevezések Lengyelország és Csehszlovákia részéről már beérkeztek. Előbbi 18, Csehszlovákia 11 atlétával vesz részt a versenyen. Közöttük Uhlariák, Iwo, Koczán. A lengyel és cseh kiküldöttek, mint azt egy ma érkező távirat jelzi, Királyháznál találkoznak és egy csapatban érkeznek meg Temesvárra szeptember hó 21-én. Jugoszlávia még nem nevezett be, de természetesen fátalom, hogy jövefele biztos. Mi a magunk részéről a kiküldendő atléták névsorát még egyszer átrostáljuk és a jövő héten kerül nyilvánosságra. Hogy kik képviselik ezen a kis olimpiádon az országot. A díjazásokat illetőleg a versenyzőket igen kellemes meglepetésben részesítjük, sőt anyagi erőnkön felül adományozunk, csak hogy minél több kedvet és ambíciót vigyünk az atlétákba és eleve is szép eredményeket csikarjunk ki. Minden verseny-számban tiszteletdíjat adományozott részint a kerület, részint Timisoara városa és a timisoarai egyesület, de nem maradtunk meg a tiszteletdíjak adományozásában Cluj Oradeamánál sem,

Petrosani és Bucuresti. Az első helyezett díjazása egy művészi kivitelű ezüst-plakett, a másodiké kis ezüst-plakett, a harmadiké bronz-plakett, mind-mind művészi kivitelben. Mi mindent megtettünk az ügy és a verseny sikere érdekében, most már csak a versenyzőkön áll, hogy szeptember 23-a és itt elhallgatott. (A verseny t. i. oly nagy szabású, hogy 24-re is kinyúlhat) a társországok sporttörténetében feltehetően nappá avassuk.

HIREK.

— Egy „Mold-áldozat.”

(Az exhumált Kiss József testrészt Párisba küldik.)

(Saját tudósítónktól.) A Mold-üggyel kapcsolatban a vizsgálatot vezető hatóságok júliusban elrendelték Kiss József táviratrendező holttestének exhumálását, aki három hónappal azelőtt hirtelen elhunyt. Az exhumálást a hozzátartozók kérésére rendelte el a Mold-ügy vizsgálóbírója, mert a hozzátartozók ama gyanujuknak adták kifejezést, hogy Kiss József bűnténynek esett áldozatul. A boncolást végző törvénytörvényi orvosszakértők a halál okát nem tudták megállapítani és azt javasolták, hogy a nemes részeket küldjék el a bucaresti vegytani intézetbe annak megállapítása végett, hogy Kiss József nem mérgezés következtében halt-e meg. A vizsgálatot vezető hatóság a nemes részeket el is küldte Bucurestibe, ahol vegyvizsgálás alá vették azonban a mérgezés esetét nem tudták megállapítani. Mivel a Mold-üggyel a külföldi sajtó is foglalkozik, a vegyvizsgáló hivatal orvosprofesszorai úgy határoztak, hogy Kiss József testrészeit felülvizsgálás végett elküldik a párisi vegytani intézetbe. Amennyiben itt megállapítják, hogy Kiss József természetes halállal halt meg, a vizsgálat egész más útra fog terelődni, mert ezzel véglegesen beigazolást nyer, hogy a Mold elleni gyilkossági vádak nem egyebek fantasztikumoknál.

— Heana román hercegnő Angliában. Londoni távirat jelenti: A román királyi pár legfiatalabb gyermeke, a tizenhárom éves Heana hercegnő hosszabb idő óta Newquavban (Cornwall grófság) tartózkodik.

— Román elnök egy népszövetségi bizottságban. Genfi távirat jelenti: A népszövetségi bizottság alakuló ülésén Disescu román delegátust a Népszövetség elé tartozó ügyek felülvizsgáló bizottságának elnökévé, Titulescut pedig a politikai bizottság alelnökévé választották. A bizottság elnöke Hymans és hatáskörébe a kisebbségi ügyek tartoznak.

— Női kabát üvegeket Strasernál vásárolhat a legolcsóbban.

— Ügyvédek a súlyos adók ellen. Bucurestiből táviratozzák: Az ilfovi ügyvédi kamara tegnap Disescu Dékán elnöklésével gyűlést tartott. A gyűlésen erővel tiltakoztak az ügyvédek túlzott megadóztatása ellen. Elhatározták, hogy az orvosszövetséggel együtt akciót indítanak és felhatalmazták a parlament ügyvéd-tagjait, hogy tiltakozzanak a parlamentben az ügyvédi karral szemben ellenséges állással viselkedő adóvető bizottság munkája ellen.

— Román kereskedők franciaországi tartozásai. Párisból táviratozzák: A román kereskedők franciaországi tartozásainak rendezése ügyében Párisban lefolyt tárgyalások kedvezően végződtek és néhány nap múlva megegyezéssel végleg befejezést nyernek. A megegyezés alapja az olasz hitelezőkkel kötött manchesteri egyezmény lesz.

— Heteként egyszer félnapos szünet. A timisoarai (temesvári) főtanfelügyelőséghez ma rendelet érkezett, amely az elemi iskolák tanítási idejére vonatkozik. A rendelet szerint az elemi iskolákban ezután csak hetenként egyszer, csütörtök délután szünetelhetnek az előadások, nem úgy mint eddig, amikor két félnap, vagy egy egész nap szünetet tartottak hetenként.

— Íráspróba az adófelelteségi tárgyaláson. A timisoarai (temesvári) adóvető-bizottságok határozatának megfelelően a feleltesezéseket sajtóközleg kell aláírni. Ezt a rendelkezést most különös szigorúsággal ellenőrzik. Az ehöz gyakran íráspróbát vesz a feleltesező feltől és ha az írás nem egyezik, elutasítja a felelteszési kérelmet.

— Aradon ellenőrzik az üzletek záróráját. Az aradi rendőrprefektúra rendelkezése szerint a mai naptól kezdve szigorúan ellenőrzik az üzletek záróráját. A nyílt árusítással rendelkező üzletek, irodák és raktárhelyiségek nyáron este nyolc órától reggel hat óráig zárva tartandók. A téli időre novembertől március harmadeczig a rendelet úgy intézkedik, hogy este hat órától reggel fél nyolcig tartandók zárva az üzletek, irodák és raktárhelyiségek. Kivételek képeznek az élelmiszert árusító üzletek amelyek nyáron este félkilenc-től reggel öt óráig és télen este 6 órától reggel hat óráig tartandók zárva. A rendelet ellen vétőket három ezer leig terjedő pénzbírsággal sújtja a kihágási bíróság.

— Ablakot üvegez Lészay és Társas üveghomálosító és mintázógvár Arad, Str. Crisan (Karolina-utca) 12.

— Fényképész-segédék bérmozgalma. Az aradi fényképész-segédék bérmozgalma kérelmével fordultak munkaadóikhoz, akik azonban kielentették, hogy nem hajlandók kérésüket teljesíteni. A segédék erre a munkafelügyelőséghez fordultak és ott adták elő kérésüket. A tárgyalások megindultak.

— Lezuhant a gyár tetőjéről. Jovic Péter aradi lakatossegéd tegnap délután munkaközben lezuhant a Neuman-gvár tetőjéről. A szerencsétlenül járt embert súlyos sérüléseivel beszállították az aradi kórházba, ahol anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, ma délután meghalt.

— Adomány a temesvári múzeumnak. A kultuszminiszterium a timisoarai múzeum részére harmincezer leit adományozott. Ezt az összeget Teigara-Samurkas jasiu egyetemi tanár, a romániai múzeumok vezérfelügyelője ma lefizette a timisoarai városi pénztárba.

— Pusztító szökőár Amerikában. Newyorkból táviratozzák: Los Angelesből szikratávirat érkezett, hogy a guatemalai St. Jose várost szökőár elpusztította. A lakoságról semmi hír. Tudományos körök véleménye szerint a szökőár összefüggésben lehet a japáni katasztrófával.

Mussolini találkozik Pasiccával

(Enyhült az olasz-jugoszláv feszültség.)

Rómából táviratozzák: Az olasz ultimátumra adott jugoszláv jegyzék tegnap este ide megérkezett. A jegyzék tartalmáról eddig még semmi hír nem szivárgott ki. Politikai körök biztosra veszik, hogy Mussolini legközelebb találkozik Pasiccával és ezen a találkozón végleges megállapodásra jutnak a fiumei kérdésben. Ezt a hírt a Palazzo Chigi nem cáfolták meg. A lapok megállapítják, hogy a helyzet feszültség voltáról elter

Tüdőbeteg szanatorium Aradon Arad város egészségügyi bizottsága tegnap délutáni ülésén nagy-szabású és az egészségügyre nézve fontos terv megvalósításához adta meg hozzájárulását és ígérte meg támogatását. Hét aradi orvos, névszerint: dr. Bradean Athanasz, dr. Memete, dr. Groza, dr. Vicas, dr. Catinian, dr. Goldschmidt és dr. Wiener egy tüdőszanatoriumot akarnak létesíteni Aradon. Minthogy azonban építkezésre nem lehet gondolni, arra kérték a város vezetőségét, hogy a járvány kórház pavillonjából adjon ki hat évre bérbe az orvosi konzorciumnak két pavillont. Ezt a két pavillont alakítsák át megfelelően tüdőbeteg szanatoriummá. Az egészségügyi bizottság a legközelebbi napokban tárgyalásokat folytat a városi tanáccsal a felállítandó tüdőszanatoriumról.

Meglopták a temesvári primadonnát. Pásztor Ferike timisoarai (temesvári) színművésznőnek a timisoarai nyári színházban lévő ötödikjébe a „Csárdáskirálynő“ tegnapi előadása alatt, amikor a művésznő a színpadon tartózkodott, eddig ismeretlen tettes az ablakon behatolt és ellopta értékes felföltjét. Pásztor Ferikét ez alkalommal másodszor éri hasonló okból károsítás Timisoarán. Amikor megérkezett, egy utibőröndjét lopták el tele ruhákkal és fehéreművel. A tolvajt keresik.

Halálos szerencsétlenség az aradi állomáson. Tegnap délután az aradi vasuti állomáson halálos végű baleset történt. Egy tolató mozdony elütött egy öregasszonyt aki nyomban meghalt. A szerencsétlenül járt asszony a vasuti postának volt a takarítónője. Munka után lakására igyekezett és hogy hamarabb érijen haza, keresztül ment a vágányokon. Ekkor következett be a szerencsétlenség. A mozdony az öregasszony mellett vágta keresztül. Holttestét a felsőtemető halottasházába szállították.

Vissza a börtönbe. A temesvári ügyészség fogházából néhány nap előtt három hosszabb időre elítélt rab szökött meg. Birdean Todor, Kalinovic Konstantin és Oszlanszki György. Ezek közül Birdean 33 évre volt éhítelve apagyilkosságért. A megszökött rabok közül Birdean és Kalinovic nem sokáig élvezhették a szabadságot. Birdeant vasárnap fogta el a bilédi csendőrség Kecán, ahol

jedt hírek talzóttak. Az olasz-jugoszláv határon történt nagyarányú csapatösszevonásokból semmi sem igaz.

Londonból táviratozzák: Politikai körök a balkáni helyzetet aggodalomkeltőnek és veszedelmesnek tartják. Ha a Népszövetség idejében be nem avatkozik, úgy Olaszország, Szerbia, Bulgária és esetleg Magyarország között könnyen háború törhet ki. Anglia követeli, hogy a fiumei konfliktus ügyét haladéktalanul teriesszék a Népszövetség elé.

Időközben felgyújtotta Bulea János házát, mert ennek mostani szerezője annak idején Birdean kedve se volt és mint tanu terhelően vallott az apagyilkosra. Kalinovicot Gyertyámoson fogták el. Mindketőjüket visszazállították a temesvári ügyészség fogházába. Birdean vallomása szerint szökésükben az egyik fogházor segédkezett. A fogházor felfüggesztették és megindították ellene a vizsgálatot.

Versenyhírek. Diana sörborszesz minden vonalon győzött.

Tüntetések a drágaság miatt. Beuthenből jelentik: Ma délben a drágaság ellen tüntetések voltak. Délután a tömeg több üzletet kifosztott. A rendőrség ötven lövést adott le, egy ember meghalt, többen pedig megsebesültek. Este a város templonából lövések hallatszottak. A rendőrség tíz embert letartóztatott.

Letartóztatott színésznő. Oradea mareról (Nagyváradról) táviratozzák: Az itteni rendőrhatalóság letartóztatta Némethi Margit színésznőt, a ki nemrégiben az aradi kabaréban működött. Letartóztatására egy feljelentés szolgált alapul. Némethi Margit állítólag mint külföldi állampolgár ki van utasítva Romániából. A színésznőt kihallgatása után szabadlábba helyezték, de tovább folytatják ellene az eljárást.

A besszarábiai vasutak. Bucurestiből jelentik: A besszarábiai vasutonalak normanzálási munkálatai befejezéshez közelednek. A Tighina-Chisenev közötti vasutonal munkálatai szeptember 16 folyamán véget érnek.

Letartóztatott kommunista-vezérek. Bucurestiből táviratozzák: A csendőrség letartóztatott több kommunista vezető, akikről megállapították, hogy sztrájkra bujtogató röpiratokat nyomattak ki.

Mozi.

Aradi mozi-hírek. Vörösbegy, Moly Tamás pompás detektivregeye kerül szombaton bemutatóra az Urániában Lóth Ila, Csontos Gyula, Latabár Árpád, Szeremi Zoltán és Tompa Béla játszanak a darabban, amely mulatságosan meséli el Hires János detektiv neveléses felsüléseit. A nagyszerű kalandorhistoria szombattól keddig marad az Uránia műsorán. — Az ezüstkirály a német filmgyártás egyik legnagyobb szerző alkotása vasárnap kerül bemutatóra az Apollóban. Bruno Kastnerrel a főszerepben. — A rejtélyes gyilkosság című grandiózus filmdráma, a melynek főszerepeit Hanny Weisse,

Richter Pál és Huszár Károly, a Pufi néven becézett világhírű magyar filmkomikus játszá, szombaton kerül utoljára színre az Apollóban. — A vasutkirály című megkapóan érdekes kalandoridramát vetíti vasárnap az Erzsébet-mozgó. A szerelem örök himnusza egybefonódik a vas és a pénz dalával és két dobogó szív romantikus története elevenedik meg a vásznon. A nagyszabású dráma főszerepét Lili Dagoven, a kitűnő filmstar játsza. Az előadásokat rendez helyárok mellett tartja meg az Erzsébet-mozgó gazgatósága 3, 5, 7 és 9 órai kezdettel.

A görög elégtétel.

Szerdán istentisztelet lesz Athénban.

Párisból táviratozzák: A nagyköveti tanács megállapította az athéni gyásziünnepség, a phaleroni flottatisztelgés és a meggyilkoltak holttestének Prevezába szállításakor nyújtandó tisztelgés módját és idejét. A gyásziünnepség szeptember 19-én lesz az athéni katolikus székesegyházban, amelyen megjelenik a görög kormány. — Ugyanakkor reggel nyolc órakor három szövetséges, nagy hatalom hadihajói, élükön az olasz divízióval, befutnak Phaleronba, ahol a görög flotta az olasz, francia és angol lobogókat külön-külön huszonegy ágyulövessel üdvözl. Az istentisztelet befejeztével a szövetséges hadihajók viszonzják az ágyulövéseket. Az istentisztelet alatt a hadihajók felárbórcra bocsátják lobogóikat.

Rómából táviratozzák: A nemzetközi vizsgálóbizottság Brindiziben gyülekezik, onnan szombaton utazik Epirusba az olasz kiküldötteken elkövetett gyilkosság ügyének megvizsgálására. Az olasz lapjelentések szerint a nagyköveti konferencián Anglia képviselője követelte, hogy Korfu kiürítésének határidejét szeptember 16 27-ére tűzzék ki. A vizsgálóbizottságnak ezideig be kell fejeznie működését.

Párisból táviratozzák: A nagyköveti konferencia tegnap este 7 órakor tanácskozásra gyűlt össze. Jelentést adtak ki, amely tudatja, hogy a konferencia megállapodásra jutott oly megoldásban, amely az olasz-görög feszültséget megszüntetheti. A jegyzéket azonnal megküldték a görög kormánynak. A népszövetségi tanács holnap délen hozza nyilvánosságra a tanácskozás eredményét. Hír szerint a határozat, amely kompromisszum alapján jött létre, Korfunak október 4-ki kiürítését kívánja. Azt hiszik, hogy a szövetségközi határozattal az olasz-görög konfliktus elintéződik.

— Az aradi hetipiac. A pénteki aradi hetipiacon az élelmiszerek árai olcsóbbak voltak, mint a múlt heti vásáron. A tojás ára 1 leu 20 bani volt. A paradicsom kőlőit ismét 2 leiért árulták. A majorság ára szintén olcsóbbodott. Az élőállat-piacon nagy volt a felhajtás. A hatóságok a sertésárlatot feloldották és így nagyon sok sertést hoztak be a mai hetipiacra. Az áruk a következőképen alakultak: Marha 9—13, borjú 18 lei kilogram monként élősztyban.

— Megérkezett a német jóvátétel. Bucurestiből táviratozzák: Giurguiből érkezett jelentések szerint tegnap odaérkezett négy német gőzös, amely a német kormány által Románia számára a jóvátétel fejében küldött vasuti anyagokat hozta.

— A kiosztott földék ára. Bucurestiből táviratozzák: A pénzügyminiszterium hivatalos statisztikája szerint szeptember 1-ig a földosztásban részvesztült földművesek a kiosztott föld árának fejében háromszázötvenhárom millió ötszáz ezer leit fizettek be az állampénzárakba.

— Athelyezés. Az igazságügyminiszter Acelescu Octavian írásbírót a világsosi írásbíróshoz helyezte át.

— A sajtótudósítók ünnepélye. A romániai sajtótudósítók szindikátusa szeptember 23-án nagyszabású jótékonycélu ünnepséget rendez Temesvárott Liuba Valér dr. rendőrprefektus védnöksége alatt. A jótékonycélu való tekintettel felkéri a közönséget, hogy a tombola részére adományokat ajándékozzon. E célból Temesvárott gyűjtést rendeznek és figyelmeztetik a közönséget, hogy az adományok átvételére csak a szindikátus igazolványával ellátott egyének jogosultak.

— Kis ezerkoronások lesznek Magyarországon. Budapestről jelentik: Magyarországon az árak előretörése fokozatosan feleslegessé teszi a kisebb bankjegyeket. Ma már ott tartanak, hogy a régi ritka ezerkoronás szintén kis aprópénz lett a százezresek világában. Csak az a baj, hogy az ezerkoronásokból, amelyeknek 5—10 lei között mozog a vásárlóértéke, nagyon kevés van. Nemcsak a szegényebb néposztályok nélkülözik a nagyon olcsó ezreket, hanem a gazdasági forgalomban is olyan kevés van, hogy százasokkal kell pótolni, ebből pedig olyan mennyiség kell, hogy a gvárakban hatalmas ládákat kell megtölteni százkoronásokkal egy-egy bérfizetési napon. A magyar kormány ezért utabb megbízást adott a svájci Orell Füssli nyomdának ezerkoronások nyomására. Az új bankónak különös érdekessége lesz az, hogy jóval kisebb méretűnek készül, mint a mostani ezresek. A magyar legvintézet vezetősége arra hivatkozik, hogy ha már a százezer koronás kis alakban készült, akkor az ezerkoronások külső megjelenése sem lehet nagyobb. Az ezres tehát méreteiben is olyan szerényvé válik, mint értékben.

— Születési bizonyítványt hamisított szerelemből. A temesvári írásbíróháson Popescu táblabíró ma délelőtt érdekes és humoros jelenetekből bővelkedő tárgyalást tartott. Mint vádlott egy fiatal lakosnő szerepelt, aki ellen az volt a vád, hogy születési bizonyítványt meghamisította. Az illető szerelmes volt egy fiatalemberbe, akinek szülei elleneztek a házasságot, mert a leányt idősebbnek tartották fiuknál. A leány, hogy ezt az akadályt elhárítsa, 1882-ről 1886-ra változtatta meg születési évének adatait anyakönyvi bizonyítványában. A bíróság megállapította, hogy a hamisítást szerelemből követte el és ezért mindössze egy napi elzárásra ítélte.

Vörösbegy

Loth Ila, Csontos, Latabár, Szeremi és Tompa Bélával a főszerepben. Moly Tamás pompás detektivregeye filmen, ma szombattól kezdve az

Urániában

LEGUJABB.

Miért nem szerel le Románia?

(Vannak államok, amelyek akarják a békét. — A genfi román delegátus nyilatkozata.)

Párisból táviratozzák: A *Latere* Genfben küldött tudósítója be szélt *Diessescu* román kiküldöttel, aki a következőket mondotta:

— A nemzeti kisebbségek kérdése nem jelent többé nehézséget Romániának, mert az új román alkotmány, amelynek előadója voltam a kamarában, az etnikai kisebbségeknek teljes egyenlőséget biztosított úgy jogaik és érdekeik, mint kötelességeik szempontjából. Ez az egyetlen megoldás, amely méltó a nagy és művelt demokráciához. Románia büszke, hogy ezt

választotta. A leszerelés kérdése már bonyolultabb. Magától értetődik, hogy valamennyien a gyors felszámolást kívánjuk. Nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy az államok ebben a tekintetben nem mind egyformán gondolkoznak. Vannak olyanok, amelyek őszintén kívánják a békét, mint Franciaország, Anglia és Románia és vannak amelyek kevésbé óhajtják. Okvetlen szükséges tehát, hogy a leszerelés problémáját meg felelő biztosítékok sorozatával keresszük megoldást.

Katonai kormány Spanyolországban.

Madridból táviratozzák: A mozgalmat a katonai párt az egész országra kiterjesztette. Minden tábornok és sok magasrangú tiszt van a mozgalomban, hogy a kormányt elmozdítsa és véget vessen a marokkói hádiártnak. Saragossában és Sevilleban a helyőrségek kiküldötték a katonai uralmat. *Stella* tábornok a barcelonai kormány kormányzásával együtt

átvette a kormány vezetését. A madridi helyőrség híven kitart a régi kormány mellett, a katonai párt azonban erősen bujdogál a kaszányákban. A kormány tagjai helyi jelentőségűnek mondják a mozgalmat, amelynek elnyomására megfelelő erővel rendelkeznek. A spanyol trónkövetelő, *Don Jaime* Bourbon-herceg Párisban várja a feleményeket.

Közgazdaság.

Megszilárdult a lei.

A német márka ára ma alig változott, de alacsony állása a baseli tőzsde után most a prágai tőzsdét is arra a gondolatra készítette, hogy árfolyamjegyzékétől törölje a német valutát. Mint Prágából jelentik a prágai tőzsdén tegnap ismét nagyot zuhant a német márka és már csak 15 fillért adtak egy millió márkaért, zárlat felé pedig 5 fillér volt a hivatalos jegyzés, ami feltűnő kevés, mert csak egy harmad lemnak felel meg, holott a zürichi paritás szerint ma több mint 2 lei felel meg egy millió márka árának. Mindazonáltal a prágai tőzsdetanácshoz ma indítvány érkezett, hogy ezentúl ne jegyvezzék a lengvel és a német valutát. A tanács a javaslat fölött még ma dönteni fog, de meg kell állapítani azt, hogy Cseh-Szlovákország és a német birodalom között olyan szoros a gazdasági kapcsolat, hogy a márka hivatalos jegyzésétől nem lehet eltérni.

A svájci frank értékesítése ismét nagy emelkedésekben nyilvánult meg a zürichi ártabellán. Emelkedett a lei is és szilárd irányzatát valószínűleg holnapra is megtartja, mert a francia frank is megszilárdult Zürichben. A francia frank emelkedése folytán a délelőtti tartott belföldi forgalom délutánra ellanyhult.

Aradi valutaárak. (Szeptember 14.) Francia frank 12.50, svájci frank 40.50, dollár 223, dinár 2.15, szokol 6.20, márka 0.000040, lira 9.50, angol font 990, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0030.50. *Kifizetések:* Budapest belföldi 140, külföldi 80, Bécs 330, Berlin

0.000045, Prága 6.60, Zürich 39.25, Milano 9.80, London 1000, Páris 12.60, Newyork 222, Belgrád 2.45.

Temesvári valutaárak. (Szeptember 14.) Berlin 0.000010, márka 0.000040, Newyork 218.70, dollár 221, London 990, angol font 1000, Páris 12.40, francia frank 12.60, Zürich 38.80, svájci frank 39, Milano 9.60, lira 9.25, Belgrád külföldi 2.30, belföldi 2.25, dinár 2.20, Prága 6.55, szokol 6.35, Budapest külföldi 92, belföldi 142, magyar korona 125, Bécs 330, osztrák korona 310.

Bucuresti tőzsdézárlat. (Szeptember 14.) *Kifizetések:* Páris 12.40, London 992, Newyork 219, Milano 9.40, Zürich 39.50, Bécs 0.0032, Prága 6.60, Budapest 0.0130. *Valuták:* Napoleon 800, márka 0.000012, léva 2, török lira 1.18, angol font 1000, francia frank 12.40, svájci frank 41, lira 9.30, drachma 3.80, dinár 2.10, dollár

222, lengvel márka 0.0009, osztrák korona 0.0032, magyar kor. 0.0085, szokol 6.30.

Zürichi nyitás (Szeptember 14.) Berlin 0.000006, Newyork 562.50, London 2558, Páris 32.40, Milano 24.85, Prága 16.55, Budapest 0.03, Belgrád 6.10, *Bucuresti* 255, Varsó 0.0020, Bécs 0.007925.

Zürichi zárlat. (Szeptember 14.) Berlin 0.00000575, Amsterdam 222.25, Newyork 654.50, London 2564, Páris 32.60, Milano 24.95, Prága 16.92.50, Budapest 0.0305, Belgrád 6.10, *Bucuresti* 2.55, Varsó 0.0020, Bécs 0.007960, Szófia 5.55.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Szeptember 14.) Napoleon 69200, Amsterdam 7620—8060, Belgrád 210—224, Berlin 0.0002-4, *Bucuresti* 92—105, lei 93—106, London 88100—92500, angol font 88600—93000, Milano 860—915, lira 870—925, Newyork 19400—20500, dollár 19700—20800, Páris 1120—1186, francia frank 1135—1201, Prága 585—629, Varsó 0.078.65, Bécs 0.2750—2950, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

Budapesti értékpapirtőzsde. Zárlat. (Szeptember 14.) Magyar Hitel 810000, Osztrák Hitel 157000 Salgó 140000, Rima 180000, Déli vasut 193000, Államvasut 450000, Kohó 1050000, Atlantica 68500, Ganz-Danubius 41,000000, Kőszén 2700000, Papir 58000, Szlavonia 86000, Földhitelbank 180000, Viktoria 265000, Kereskedelmi Hitel 60000, Pesti Magyar Keresk. Bank 12000000, Beocsini 1225000, Urikányi 125000, Láng 300000, Lipták 38000, Schlick 290000, Brassói 495000, Baróti 19000, Cukoripar 3950000, Klotild 155000, Temesi Szesz 141000, Hungária Műtrágya 580000, Olasz Bank 53000, Anzol-Magyar Bank 174000, Leszámitoló 162000, Magyar-Cseh Bank 45000, Nova 167000, Kronbergerfa 26500, Közuti 33000, Csáky 58000, Izzó 560000, Magnezit 3900000, Viktória Butor 23000, Ofa 670000, Malomsoky 41000, Pesti Hazai Takarékok 6800000.

— Százmillió márkás bankjegyek. Berlinből táviratozzák: Legközelebb a birodalmi bank százmillió márkás bankjegyeket bocsát ki.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

DR. L. VARJASSY SI
N. D. CHRISTESCU
ADVOCATI

STRADA SPERANTEI No. 19
TELEF. 8/66 BUCURESTI, TELEF. 8/66

ÉRTESETÉS.

Kezné és Krausz Emma a budapesti Reiter-cég 15 éven át volt szabásnöje szalonjukat Aradon a Str. Metianu (Forray-utca) 3. sz. alatti lakásukon megnyitották.

Cipészület Aradon

30 év óta fennáll, kitűnő helyen, nagy vevőkörrel jól felszerelve betegség miatt eladó. 14016

Cim KELET hirlapiroda, Arad.

Azonnal elfoglalható 3 szobás, előszobás belvárosi magánház Calea Saguna (Választó-u.)

eladó. Bővebbet d. e. 10—12-ig, d. u. 3—6-ig Str. Dorobantilor (Urbán

Iván) és Calea Lapuska vendéglő.

5 waggon

bükkfából égetett faszenet megvételre keresek. 5223
Patty Bálint
malomtulajdonos, Kiszénő-Erdőhagy.

Arverés a vasutnál.

Szeptember hó 18-án d. e. 8 óra kor a CFR. raktárában nyilvános árverésen különféle elhagyott tárgyak és áruk kerülnek eladásra. 5235

CFR. Raktárfőnökség.

Üzletáthelyezés!

FRATII KLEIN

szövet-, posztó- és bélésáru nagykereskedése szeptember 10-én lényegesen nagyobb helyiségbe, (-)

Temesvár Str. Coriolan Brericean a tiszti kaszinó épületébe (Hitelbankkal szemben) lett áthelyezve

Férfi- és női szövetek, VELOUROK, dubl-es télikabátzöccetek nagy mennyiségben raktárra érkeztek.

ORIENT divatruház

Arad, Bul. Reg. Maria (Salacz-utca) sarok 18. sz.

1 Mtr. 150 cm. széles tiszta gyapuzöccet 190 lei. — 1 méter parisi kötött selyem 425 lei.

Mintákat ingyen és bérmentve küld ORIENT.

Sok pénzt takarít meg, ha az

„Aradi Közlöny”-ben,

hirdet mert hirdetése ingyen jelenik meg a

„Bánati Közlöny”-ben.

Apró hirdetések.

Levelezés.

KOVÁCS Gyula jöjjön be. Uranus. 13930

Alkalmazás.

INTELLIGENS NŐT keresek második gimnazista leánykámhoz nevelőnőnek. Nemet tudással bírók és képezdét végzetek előnyben részesülnek. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 500

BIZTOSÍTÁSI üzletszerzők fixummal és magas jutalékkal felvételnél Tenner & Böhm cégnél Arad, Széchenyi-malomban. 5171

GYERMEKTELEN házaspárhoz elsőrendű mindenés azonnal felvétetik. Arad, Str. Gheorghe Lazar 4-9. 5208

STABIL GÉPÉSZ, nagyobb üzemben mint vezető, állást keres, ki a lakatos, esztétikus és villamos szakmában per fekt. Esetleg Diezel, vagy szivógáz-motor kezelést is vállalja. Ajánlatokat „Tengerész gépész” jellegre Aradi Közlöny kiadójába kér. 5225

GAZDASSZONYT keresek vidékre, középkorú, egyszerű jól főző nőt. Horváth Piața Catedralei (Tököly-tér) 6. 5224

ÁLLÁST KERESK fűszer, csemege, rövidáru szakmában, esetleg raktárnoknak, vagy ügynöknek ajánlkozom. Biró István Gavosdia. 5197

KÖZÉPKORÚ, gyermektelen házaspár házmesteri szolgálatot és lakást kaphat. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5222

NÉMET gyorsíró, perfekt levelező, esti órában foglalkozást keres. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5232

KÉT ÉVI bankgyakorlattal bíró tisztviselő állást keres. Ajánlatokat „Szorgalom” jellegre Aradi Közlöny kiadójába továbbít. 5230

PERFEKT magyar, német gépirónót azonnali belépésre keres „Internationála” Arad, Strada Colonel Pirici 5. (Vörösmarty-utca 3.) 5226

ENGROSSISTA fűszerkereskedő segéd keresetlik azonnali belépésre Ehrenfeld fűszerüzletébe. 5227

CIPŐKERESKEDŐ segéd, ügyes eladó, azonnal felvétetik. Onda Testvérek Oradea-Mare. 28

ROMÁN és magyar nyelvet perfektil bíró gépirónót keresünk I. Nacht Arad, Bulev. Regele Ferdinand 28. 14016

HAZIKISSASSZONYNAK ajánlkozom a főzést vállalom, háztartásban segédkezem. Cím Kelet hírlapiroda, Arad. 14016

FŐZNI tud mindenés jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cím Kelet hírlapiroda, Arad. 14016

KERESKEDELMET iskolát végzett fiatal ember termékos tiszt, eddig volt állami szolgálatban, beszél és ír románul, magyarul és németül, október 1-ére állást keres bankba, kereskedelmi vagy iparvállalatnál, esetleg import-export cégnél vagy bármilyen magán cégnél. Cím Ecca-iroda, Arad. 13961

VARRO ■■■■■ felvételnél Ney és Krausz Arad, Strada Metlanu (Forray-utca) 3. 14016

PERFEKT gépirónó, továbbá kezdő irodista felvétetik Waldernél Arad, Str. Bratianu (Wetzler-utca) 10. 13328

TEXTILÁRU nagykereskedésbe segéd felvétetik. Cím Aradi Közlöny kiadójában. 5187

NÉMET kisasszony hat éves fiúcska mellé felvétetik Arad, Ortutay-palota, II. em. ajtó 9. — Ugyanitt egy jól főző mindenés jó fizetéssel felvétetik. 13328

Lakás.

ELCSERÉLNÉM belvárosi kétszobás lakásmat központban levő négyszobás lakással ráfizetéssel. Cím Wallinger hirdetőjében. Arad. 13328

MODERN butorozott szobát lehetőleg fürdőszoba használatra keres fiatal úriember. Cím Ecca-üzlet Arad, Str. Eminescu 40a) 13961

BUTOROZOTT SZOBÁT konyha-használatra keres fiatal házaspár. Címeket „Oktober 1.” jellegre Aradi Közlöny kiadójába kérünk. 5229

Vétel és eladás.

VÁSZON-ERNYŐ üzletbejárót ölé, használt, de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

EGY KOMPLETT ÚJ HÁLÓSZOBA berendezés helysükke miatt sürgősen eladó. Megtekinthető Arad, Calea Șaguna 198. szám alatt. 5210

Aranyát, ezüstjét, brilliáns- és gyémánttárgyait a legjobban eladhatja **Waldmannál** Arad, Piața Avram Ianou 14. (vált Szabadtság-tér) 5089

Fornérgyár és Keményfatermelő R.-T., Arad,

Piața Pievnai (Arpad-tér) 2. Legelősebb és legjobb fornérbeszerzési forrás. Vásárol állandóan: Jávör, hárs, kőris, cseresznye, gyertyán és diófáronkóket.

Blaha János és Fia

Kék festőde

Timisoara, II., Strada Negruiei 10. (Mérleg-u.) Kapható: **habos mángolt kötény, molinok és kálíkok az összes szélességekben és színekben, fehér, kék és piros virágú fejkendők.** 2

Építészek! Bányák! Vállalkozók! Vizsonteladók!

Saját készítményű **kubikos és nyárfa talieskák** elsőrangú kivitelben, szolid árak mellett **kaphatók:** 14012 **AUFRICHT MIKSA,** tüzifa, épület-, fenyő-szeressám- és műbutor-fakereskedésében. IRUDA: Strada Bucur 8. Telefon 10.

Országos Arumintavásár Timisoara. Ő Felsége a király védnöksége alatt.

1923. évi szeptember hó 23-30.

Bemutatja egész Románia nagyipari vállalatának termelőképességét.

A látogatók 50 százalékos kedvezményt élveznek. Igazolvány nem kell. A Timisoarára való utazáskor váltott egész vasuti jegyet a mintavásári irodában le kell blyegeztetni és a visszautazás ingyenes.

A látogatók elhelyezéséről a pályaudvaron lévő lakásszerző iroda gondoskodik.

DUPLAÁRVS **Biztonságos** terítők, Edmunda és túlstorok, filé, Képek és mo-deira kezimunkák, női fehérnemű és ágynemű, különböző butorok, dísztárgyak, 10 éves fiú télikabát, női ruhák, sít, eladók Arad, Str. Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézmunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt sít, bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

NÉGYSZÁZÖTVEN HEKTOLITER használt üres boroshordó 3-7 hektoliter nagyságokban eladó. Értekezhetni Bajnolzy Endre Dés. 5199

A NAGY KERESLETRE VÁLÓ TEKINTETT sítgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kintazunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

NAGY TÖLGYFA geréptokos ablakok külső-belső, üvegezve 100x200 méretű. Nagy ebédő-kredenc, egy három ajtós diófa előszoba szekrény eladó. Értekezni Arad, Strada Oituz (Illés-utca) 192. új szám. 5228

GYÖNYÖRŰ nagy szmirna ebédő-szőnyeg eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13930

VESZ EK könyvtárakat, nanglegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kertel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsonkönyvtár Arad. Telefon 385. 13629

Sok pénzt takarít meg, ha a

„Bánati Közlöny”-ben

hirdet, mert hirdetése ingyen jelenik meg a

„Aradi Közlöny”-ben.

KIFOGÁSTALAN állapotban levő Irógép megvételre kerestetik. Adler Hugó Arad, Strada Románului 18. Postafiók 92 5145

VASÁGY öszszecsukható, alig használt, jutányosan eladó. Arad, Strada Oncu (Schweidel-utca) 1-22. 5231

FÜSZERÜZLET berendezés, ajtó róló megvételre kerestetik. Ajánlatokat Wallinger hirdetője Arad, továbbít. 13327

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

JÓKARBAN levő 3-as számú Wertheim cassa eladó. Cím Aradi Közlöny kiadó-jában. 5233

WERTHEIM-CASSA és egy komplett Pallas Lexikon jutányosan áron eladó. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5211

Ingatlan.

OLCSÓN megvehető Str. Cogalniceanu (Mikes-utcában) egy modern, elfoglalható magánház. Bővebbet Wallinger-irodában, Arad. 13328

MICALACA-NOUN magánház kétszobás átvehető lakással, kerttel, eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13930

SIRIAN (Világoson) 92. számú, 11 éves, jó téglából épült dupla úri ház, vagy fele eladó. Egyik lakás azonnal elfoglalható. Aster Robert. 5220

Oktatás.

BOGDANY ISTVÁN kezdők és haladók zongoraoktatását vállalja. Strada Baritiu (Rákóczy-utca) 15. 5236

Különféle.

JÓMENETELŰ lakatos és mérlegjavító műhelyemet visszavonulás miatt eladom Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 13326

ÖTSZÁZ LEI jutalom annak, aki irattamat, melyeket a Metropól-szálló portás szobájából elloptak, visszaszerzi, vagy nyomra vezet. Kurt Demeter Metropól-szálló portása Timisoara (Temesvár) Str. Bratianu 14. 27

KOVÁCS Anna és József piros igazolványát elvesztette. Kéretik a Timisoarai (temesvári) rendőrségnél leadni. 29

Friss tojás

darabonként 1 Leu 20 banlért 8 állandóan kapható: 8 13328 **Rosenberger & Co. cégnél,** Piața Catedrali (Tököly-tér) 13-14. szám.

Jutányosan eladó

150-200 darab új Ia minőségű **tölgyfahordó** jó vasalva.

Bäumel, Steiner és Társa r.-t.-nál, Lugojon. 6181